

Linköpings universitet
Institutionen för beteendevetenskap och lärande

STUDIEHANDLEDNING

Skolans samhällsuppdrag och organisation, 7,5 hp
Halvfart, distans

Kurskoder:

9KP202: Kompletterande Pedagogisk Utbildning (KPU)

9VA202: Utländska lärares vidareutbildning (ULV),
Vidareutbildning av obehöriga lärare” (VAL)

9FVG01: Fristående kurs

VT 2021

Margaretha Grahn, Tobias Jansson

Innehåll

Förord.....	3
Kontaktuppgifter.....	3
Kursens innehåll, mål och organisering.....	4
Kursinnehåll	4
Lärandemål	4
Organisering	4
Kursöversikt.....	5
Kursuppgifter	6
Kursuppgift 1 – skolan som institution (Del 1 i Portfolion)	6
Kursuppgift 2a, 2b och 2c – den svenska skolans organisation, regelverk och styrning (Del 2 i portfolion)	7
Kursuppgift 3a och 3b – skolans värdegrund och demokratiska uppdrag (Del 3 i Portfolion).....	8
Examination och bedömning.....	10
Ämnesdidaktisk uppgift.....	10
Portfolio (KU1, KU2a, KU2b, KU2c, KU3a och 3b)	11
Bedömningskriterier för examinationsuppgiften	12
Att ha i åtanke när du skriver dina uppgifter och din portfolio	13
Kursvärdering	13
Policy rörande fusk och plagiat	13
Kunskapssyn, lärande och didaktik.....	14
Vad händer vid fusk?	15
Kurslitteratur.....	16
Referenslitteratur	18

Förord

Välkommen till kursen *Skolans samhällsuppdrag och organisation* 7,5 hp.

Syftet med studiehandledningen är att underlätta studierna genom att tydliggöra kursens syften, mål och upplägg. Förutom information om föreläsningar, seminarier, litteratur och kursuppgifter omfattar studiehandledningen även information om examination och kursens bedömningsgrunder.

Lycka till med studierna!

Margaretha Grahn och Tobias Jansson
Kursansvariga

Kontaktuppgifter

Postadress till kursansvariga:

Linköpings universitet
IBL
581 83 Linköping

Kursansvariga: Tobias Jansson: tobias.jansson@liu.se 013-28 20 91 & Margaretha Grahn: margaretha.grahn@liu.se 013-28 44 02

Campuslärare grupp A: Margaretha Grahn: margaretha.grahn@liu.se, 013-28 44 02

Campuslärare grupp B: Tomas Widholm: tomas.widholm@liu.se, 013-28 68 07

Kursadministratör: Maria Lorin, maria.lorin@liu.se, 013- 28 20 79

Programansvarig: Ingrid Olsson, ingrid.olsson@liu.se, 013-28 44 71

Kursmentor (KPU): Åsa Howchin Wallén, asa.howchin-wallen@liu.se

Kursens innehåll, mål och organisering

Kursen 9KP202, 9VA202, 9FVG01: *Skolans samhällsuppdrag och organisation* ges inom Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), inom projektet ”Utländska lärares vidareutbildning” (ULV) och ”Vidareutbildning av obehöriga lärare” (VAL) samt som fristående kurs vid Linköpings universitet. Kursen ges inom utbildningsvetenskap/ didaktik allmänt och behandlar skolans samhällsuppdrag och organisation.

Kursinnehåll

I kursen behandlas skolans styrning och organisation. Det svenska skolväsendets historiska utveckling behandlas med särskilt fokus på skolans olika uppdrag och hur de varierar över tid. Skolans organisation och styrdokument studeras ur ett läroplans- och ramfaktorteoretiskt perspektiv. Studenten granskar, med hjälp av kvalitativ textanalys, styrdokumentet avseende värdegrund, mänskliga rättigheter, demokratiska värderingar och hållbar utveckling.

Lärandemål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna...

- beskriva och diskutera det svenska skolsystemets utveckling i förhållande till skolans samhällsuppdrag
- beskriva skolsystemets organisation och styrning, allmänt och i det egna ämnet
- använda läroplansteoretiska begrepp i syfte att resonera kring skolsystemets organisation och styrning
- tillämpa kvalitativ textanalys för att granska skolans styrdokument avseende värdegrund, mänskliga rättigheter, demokratiska värderingar och hållbar utveckling
- resonera kring skolans värdegrund i relation till lärares arbete i skolan och elevers förutsättningar för lärande
- uttrycka sig skriftligt på ett förståeligt sätt

Organisering

Kursen ges på distans med schemalagda undervisningsdagar, så kallade campusdagar (C). Under våren 2021 kommer dessa att genomföras helt digitalt. Kursen organiseras i ett antal föreläsningar och seminarier, genom litteraturstudier och i arbete med kursuppgifter. Både enskilt arbete och arbete i grupp förekommer. Seminarierna baseras på studentens förberedelser som att studera litteraturen och genomföra uppgifterna. Dessa uppgifter följs upp och diskuteras vid seminarierna. Dessa bearbetningar betraktas som en förutsättning för lärandet och för att aktivt kunna bidra till innehållet i kursens seminarier.

Genom den nätbaserade lärplattformen Lisam sker en del av kurskommunikationen som den studerande ges möjlighet att medverka i tillsammans med kurskamrater och lärare. Via denna plattform ges även fortlöpande information under kursen och det är därför viktigt att den studerande regelbundet använder plattformen. Där finns även aktuella kursdokument som kursplan, studiehandledning med mera.

Den pedagogiska idén som kursens planeras utifrån är att kunskap utvecklas dels i samspel mellan en lärares arbete på skolan och teorier som kan förklara olika händelser i den praktiska vardagen, dels i dialog med andra. Ambitionen är därför att studieuppgifterna så långt det är möjligt skall knyta an till den egna verksamheten och erfarenheten och att den egna bearbetningen följs upp i seminarier med kurskamrater och lärarna under campusdagarna. Återkoppling på det egna studiearbetet fås därför framför allt i studiegruppernas diskussioner i Lisam samt vid föreläsningar och i seminarier under campusdagar.

Kursöversikt

Vecka	Aktivitet
4	26-27/1 Campusdag 1 &2 samt egna studier
5	Egna studier
6	Egna studier 8/2 Workshop 1: Akademiskt skrivande. Arbetar med KU1, begrepp, den egna texten 14/2 Inlämning av KU1 i Lisam senast 23.59
7	16/2 Campusdag samt egna studier
8	22/2 Seminarium samt egna studier
9	3/3 Campusdag 3 samt egna studier
10	Egna studier 9/3 Workshop 2: Akademiskt skrivande. Arbetar med KU2a, begrepp, egna texten 10/3 Inlämning av MRE1 (Ämnesdidaktisk uppgift) 14/3 Inlämning av KU2a i Lisam senast 23.59
11	16/3 Campusdag samt egna studier
12	24/3 Workshop 3: Akademiskt skrivande: Arbetar med KU3a, begrepp, den egna texten 25/3 Campusdag samt egna studier
13	Egna studier 5/4 Inlämning av KU3a samt ej tidigare inlämnade/ej godkända uppgifter senast kl 23.59

För mer detaljerat schema, se LiU:s webbaserade schemaprogram [TimeEdit](#). I schemat finns även de inspelade föreläsningarna med på de tider då de var tänkta att ges live. Ni kan naturligtvis välja att se dem vid annat tillfälle. Dock är tanken att ni ser dem i anslutning till campusdagarna då de ligger till grund för de kursuppgifter som ska göras efter respektive schemalagt tillfälle. Kursen genomförs under våren 2021 digitalt, främst i programmet Zoom. Länkar till föreläsningar och seminarier finns i kursrummet på Lisam.

I schemat finns även **workshopstillfällena** som fokuserar på hjälp med såväl språket som akademiskt skrivande.

Grupper:

- Grupp A: Margaretha Grahn
- Grupp B: Tomas Widholm

Kursuppgifter

Kursuppgift 1 – skolan som institution (Del 1 i Portfolion)

Syftet med KU1 är att skapa förutsättningar för en ökad medvetenhet om den svenska skolans rötter och dess utveckling/betydelse i relation till samhällsutvecklingen. Tanken är att du härigenom ska utveckla en generell förståelse för skolan som samhällsinstitution.

Området behandlas i föreläsningar v. 35 och i kurslitteraturen (se nedan och litteraturlista).

Välj *en* av nedanstående tre frågor och resonera kring. För att underbygga dina resonemang var noga med att referera och hänvisa till kurslitteratur och föreläsningar.

- Ge exempel och resonera kring historiska strukturer och traditioner som vi fortfarande ser spår av i dagens svenska skola. Exempelen ska vara från olika tider, men med tonvikt i 1800- och 1900-talet.
- Beskriv den historiska utvecklingen från parallellskola, enhetsskola och fram till dagens skolsystem. Diskutera om vi idag har ett sammanhållet skolsystem med gemensamma syften och mål eller om vi har flera skolor/skolsystem med inbördes olika syften och mål.
- Vi går allt längre i skolan och finns allt längre i utbildningssystemet ("skolariseringen" av samhället). Beskriv denna utveckling fram till "ett livslångt lärande". Diskutera "skolariseringen" konsekvenser ur ett samhälleligt och individuellt perspektiv.

Formalia: Den text du lämnar in är en resonerande text. Texten ska vara 800-1200 ord (exklusive litteraturförteckning), Times New Roman 12p och 1,5 radavstånd. Dispositionen ska vara: inledning, avhandling, avslutning och litteraturförteckning, texten ska även vara indelad i stycken. Texten får innehålla *ett* direktcitrat ur litteraturen. I övrigt ska du referera till, i första hand kurslitteratur, i andra hand föreläsningar. Var noga med att använda referatmarkörer så det tydligt framgår vad som är författarnas resonemang och vad som är ditt eget resonemang.

Inlämning: Den skriftliga uppgiften lämnas in i Lisam under fliken "Inlämningar" senast den 14/2 kl. 23.59. Du namnger filen till "KU1.efternamn.förnamn.kurskod". Återkoppling på innehållet i uppgiften ges av campuslärare. Eventuell språklig återkoppling ges av Maria Thunborg på Språkverkstaden. Godkänd bearbetning tillgodoräknas i portfolion. Om uppgiften inte lämnas in vid detta tillfälle lämnas den i samband med inlämning av KU3a.

Kurslitteratur som kan användas i KU1:

I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2020) *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* läses följande kapitel:

Skolans tidiga historia och utveckling – från arabisk skrivarskola till svensk folkskola. (s. 27-67).

Den moderna skolan blir till – ett framtidsprojekt. (s. 69-95).

En utbildning för alla – skolan expanderar. (s. 97-123).

Det livslånga lärandet – att utbilda för ett kunskapsamhälle. (s. 125-168).

Framtidens skola och utbildning – en betydande del av våra liv. (s. 203-220)

Böhlmark, A. & Lindahl M. (2012) [*Har den växande friskolesektorn varit bra för elevernas utbildningsresultat på kort och lång sikt?*](#)

Fejes, A. & Holmqvist, D. (2018). *Komvux som marknad*. (14 s. Tillgänglig i Lisam)

Larsson (2014) Kunskapsbehovet genom livet – om folkets lärande och vuxnas utbildning (s. 663-688, tillgänglig i Lisam)

Vlachos, J. (2018). *Trust-based evaluation in a market-oriented school system*. (Tillgänglig i Lisam)

Referenslitteratur som kan används i KU1, frivillig läsning:

Böhlmark, A., Holmlund, H. & Lindahl, M. (2015) *Skolsegregation och skolval* (Rapport 2015:5)

Dahlstedt, M. & Olsson, M. (2013) *Utbildning, demokrati, medborgarskap*

Lundahl, L. (2015) *En bok en författare* [TV-program].

Kursuppgift 2a, 2b och 2c – den svenska skolans organisation, regelverk och styrning (Del 2 i portfolion)

Syftet med KU2 är att du ska utveckla kunskap om, och förtrogenhet med, den svenska skolans organisation och styrdokument så att du kan använda dessa vid planering av undervisningen. Du ska också kunna ge exempel på ramfaktorer och relatera dessa till begreppet frirum.

Området behandlas dels i tre webbföreläsningar som finns tillgängliga i Lisam, dels i föreläsningar i v. 7 med Sofia Lindstrand, jurist på Skolinspektionen, och obligatoriskt seminarium v. 9 samt i kurslitteraturen (se nedan och i litteraturlistan).

Kursuppgifter:

Kursuppgift 2a: Sätt dig in i styrdokumentet för den svenska skolan allmänt och för den skolform där du blir behörig att undervisa. Använd Skolverkets hemsida för att hämta ytterligare information.

Den svenska skolan styrs av olika typer av styrdokument: grundlagar, lagar, förordningar eller föreskrifter.

- Förklara den hierarkiska ordningen mellan olika typer av styrdokument.
- Beskriv vilka styrdokument som gäller för hela skolan, för din skolform och för dina ämnen.
- Beskriv styrdokumentens syfte (för din skolform) och vad de i stora drag innehåller.
- Förklara begreppen *ramfaktor* och *frirum*. Resonera över ramfaktorer och frirum i relation till den formulerade, den transformerade, den realiserade och den mottagna läroplanen. Ge exempel på ramfaktorer på de olika läroplansnivåerna som du ser skulle påverka ditt arbete med planering och undervisning och resonera kring vilket frirum du kan se i relation till dessa ramar.

Inlämning: Texten ska vara 1200-1600 ord (exklusive litteraturförteckning), Times New Roman 12p och 1,5 radavstånd. Du namnger filen till KU2a.efternamn.förnamn.kurskod". För att få texten bedömd innan portfolion lägger du in den i Lisam senast den 14/3 kl. 23.59. Godkänd bearbetning tillgodoräknas i portfolion. Om uppgiften inte lämnas in vid detta tillfälle lämnas den i samband med inlämning av KU3a.

Kursuppgift 2b: Förberedelse inför det juridiska seminariet 22/2 är att ta del av föreläsningen med Sofia Lindstrand, de tre webbföreläsningarna med Tobias Jansson som

finns i Lisam, läsa kapitlet av Scheutz "Skolans lagar och förordningar" i Lundgren et al samt läsa Nilsson "Juridik i professionellt lärarskap". Under seminariet analyseras några juridiska dilemman (delas ut vid seminariet). Dessa diskuteras i mindre grupper samt i helklass under seminariet.

Den som inte deltar i seminariet får skriftligt redogöra för analyser av dessa juridiska dilemman. Uppgiften lämnas in i Lisam senast den 5/4 kl. 23.59. Texten ska vara 800-1200 ord (exklusive litteraturförteckning), Times New Roman 12p och 1,5 radavstånd.

Kursuppgift 2c: Förbered dig inför seminariet 3/3 genom att läsa om läroplanskoder i Linde "Det ska ni veta" och kapitel 1 i läroplanen för din skolnivå (grundskola, gymnasium eller vuxenutbildning). Vid seminariet kommer ni i grupper analysera läroplanens kap. 1 utifrån läroplanskoderna.

Den som inte deltar i seminariet får skriftligt redogöra för analyser av läroplanskoderna i läroplanens kapitel 1. Uppgiften lämnas in i Lisam senast den 5/4 kl. 23.59. Texten ska vara 800-1200 ord (exklusive litteraturförteckning), Times New Roman 12p och 1,5 radavstånd.

Kurslitteratur som kan användas i KU2:

Imsen, G. (1999). *Lärarens värld: introduktion till allmän didaktik*. Avsnitt i bok (s. 307-314).

Nilsson, M. (2019). *Juridik i professionellt lärarskap: lagar och värdegrund i den svenska skolan*.

Linde, G. (2012) *Det ska ni veta! En introduktion till läroplansteori*.

I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2020) *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* läses följande kapitel:

Om utbildningsekonomi – det senmoderna utbildningssystemet (s. 625-642)

Styrningen av den obligatoriska skolan – mellan stabilitet och förändring (s. 645-670)

Skolans lagar och förordningar – det legala ramverket (s. 673-729)

För lagar, förordningar, föreskrifter, internationella överenskommelser se litteraturlistan.

Referenslitteratur som kan användas i KU2, frivillig läsning:

Ur Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2020) *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* läses följande kapitel:

Att vara skolledare – att förverkliga det nationella uppdraget (s. 711-732)

Skolverket (2011) *Kommunalt huvudmannaskap i praktiken: En kvalitativ studie*. Rapport 362.

Kursuppgift 3a och 3b – skolans värdegrund och demokratiska uppdrag (Del 3 i Portfolion)

Syftet med KU3 är att du ska utveckla kunskap om den svenska skolans värdegrund och demokratiska uppdrag genom att studera hur detta uttrycks i styrdokumenterna samt hur värdegrunden kommer till uttryck och kan hanteras i den pedagogiska praktiken.

Innehållet behandlas i föreläsningar: i en föreläsning (live) i v. 11 med Åsa Howchin-Wallén, i webbföreläsningar med Tobias Jansson och Tomas Widholm och ett obligatoriskt seminarium v. 12 samt i kurslitteratur (se nedan och i litteraturlistan).

Temat behandlas även i ett metodikseminarium med fältmentor Åsa Howchin-Wallén (v. 11) där vi arbetar med skolans värdegrund och demokratiska uppdrag i styrdokumentet ur ett praktikerperspektiv. Information om hur du förbereder dig till detta seminarium finns på Lisam i god tid före seminariet.

Kursuppgifter:

KU3a: Beskriv begreppen värdegrund, mänskliga rättigheter, demokratiska värderingar och hållbar utveckling. Därefter ska du göra en analys av styrdokumentet där du studerar hur dessa begrepp kommer till uttryck i olika styrdokument. Genom analys av styrdokumentet ges en djupare förståelse för på vilka sätt begreppen används och deras betydelse för undervisning och skolans verksamhet. Resonera slutligen hur detta kan påverka lärarens arbete i skolan.

- a) Skriv korta definitioner av de olika begreppen (värdegrund, mänskliga rättigheter, demokratiska värderingar och hållbar utveckling) med hjälp av kurslitteraturen.
- b) Analysera och ge exempel (med korta citat) hur mänskliga rättigheter, demokratiska värderingar och hållbar utveckling kommer till uttryck i olika styrdokument (minst två, varav ett ska vara läroplanens kapitel 1-2) gällande:
 - Grundläggande värden (vilka grundläggande värden som uttrycks)
 - Fostran (vad skolan ska fostra till)
 - Undervisningens innehåll (vilket innehåll undervisningen ska ha, kan handla om både faktainnehåll och färdigheter i ämnet)
 - Undervisningens former (hur undervisningen och verksamheten ska bedrivas)
 - Relationer med andra aktörer utanför skolan (t.ex. samarbete med föräldrar, organisationer, myndigheter och företag)?
- c) Resonera slutligen utifrån din analys kring följande:
 - Hur påverkar styrdokumentets innehåll, vad gäller värdegrund, demokratiska värderingar, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling, ditt arbete som lärare i skolan? Hur kan du beakta dessa begrepp i din undervisning i dina ämnen?

Inlämning: Texten ska vara 2000-2800 ord (exklusive litteraturlista), Times New Roman 12p och 1,5 radavstånd. Namnge dokumentet så här:

”KU3a.efternamn.förnamn.kurskod” och ladda upp den i Lisam senast den 5/4 kl. 23.59.

Godkänd bearbetning tillgodoräknas i portfolion. Om uppgiften inte lämnas in vid detta tillfälle lämnas den in vid omexamination 1 eller 2.

Kurslitteratur som kan användas till KU3a:

Colnerud, G. (2017). *Läraryrkets etik och värdepedagogiska praktik*

Ekman, J. & Pilo, L. (2012) *Skolan, demokratin och de unga medborgarna*

Linde, G. (2012) *Det ska ni veta! En introduktion till läroplansteori*

Mogensen, Lars (Programledare).(2014, 1 juni) [Demokratin i det digitala samhället](#)

Orlenius, K. (2010) *Värdegrunden – finns den?* (15 s.,tillgänglig i Lisam)

SOU 2004:104. [Att lära för hållbar utveckling](#). (Sammanfattning s. 9-18)

Referenslitteratur som kan användas till KU3a, frivillig läsning:

Almgren, E. (2006). *Att fostra demokrater: om skolan i demokratin och demokratin i skolan*

Ekman, Joakim (2011) *Skolan och medborgarskapandet*

SOU 1997:116 *Barnets bästa i främsta rummet: FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige*

KU3b: Förberedelse inför obligatoriskt seminarium den 25/3: Analysera fyra fall (finns på Lisam) av etiska dilemman med hjälp av resonemang kring principer, riktlinjer och normer (formella och informella) som presenteras i kurslitteraturen. Beskriv dels vari dilemmat består (kan vara flera olika värden), och dels hur du resonerar för hur du i din lärarroll skulle hantera situationen.

Under seminariet delas studentgruppen slumpmässigt in i mindre grupper. Varje grupp ansvarar för ett dilemma och förbereder tillsammans och med hänsyn till deltagarnas individuella analyser, en presentation av sitt dilemma som hålls inför den stora gruppen. Efter varje presenterad analys diskuteras situationen tillsammans med kurskamrater och examinator.

Inlämning: Den som *inte* deltar i seminariet får skriftligt redogöra för analys av dessa fyra etiska dilemman. Inlämning i Lisam senast den 5/4 kl. 23.59. Godkänd bearbetning tillgodoräknas i portfolion. Texten ska vara 800-1200 ord (exklusive litteraturförteckning), Times New Roman 12p och 1,5 radavstånd.

Kurslitteratur som kan användas till KU3b:

Colnerud, G. (2017). *Läraryrkets etik och värdepedagogiska praktik*

Läraryrket och Lärarnas riksförbund (2001) [Lärares yrkesetiska principer](#).

Orlenius, K. (2010) *Värdegrunden – finns den?* (15 s. tillgänglig i Lisam)

Examination och bedömning

Kursen examineras med två moment:

Portfolio: skriftlig och muntlig redovisning, 6,5 hp U-VG (KU1, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b)

Seminarium med skriftligt underlag, ämnesdidaktik, 1 hp U-G

Syftet med examinationen är flerfaldigt. Ett syfte är naturligtvis att kvalitetssäkra utbildningen genom att kontrollera att studenternas kunskaper motsvarar utbildningens målsättning. Detta är ett syfte som svarar mot samhällets krav på välutbildade lärare i den svenska skolan. Men det finns andra syften som har sin utgångspunkt i den enskilda studentens utveckling och möjligheter under studierna. För att uppnå dessa syften arrangeras i denna kurs en examination som medger möjligheter att ta tillvara den återkoppling som man får av kurskamrater och lärare under kursens gång.

Ämnesdidaktisk uppgift

Ämnesdidaktiken organiseras som ett stråk genom hela utbildningen. Det innebär att det i de flesta kurser finns ett ämnesdidaktiskt inslag i form av en kursuppgift och ett seminarium. Kursuppgifterna anknyter till kurserna på olika sätt och innehållet kan variera mellan era olika ämnen. Du som har flera ämnen väljer själv i vilket av ämnena du önskar genomföra det

ämnesdidaktiska inslaget i varje kurs. De som går fristående kurs och som saknar ett skolämne gör uppgiften i allmändidaktik. I schemat för kursen framgår när de ämnesdidaktiska seminarierna äger rum.

Om du får förhinder och inte kan delta i seminariet förväntas du ändå genomföra kursuppgiften och eventuellt en kompletterande uppgift som du får av din ämnesdidaktiker.

Det ämnesdidaktiska kursmålet i denna kurs är att beskriva skolsystemets organisation och styrning, allmänt och i det egna ämnet. Information om den ämnesdidaktiska uppgiften finns i ämnesmappar under "Kursdokument" i Lisam. Där framgår t.ex. om en text ska lämnas in före seminariet.

Om du har frågor som rör ämnesdidaktiken, ta kontakt med din ämnesdidaktiker:

Matematik, Peter Frejd, peter.frejd@liu.se

Matematik, grundläggande färdigheter, Cecilia Sveider, cecilia.sveider@liu.se

Naturvetenskapliga ämnen och teknik, Lars Björklund, lars.bjorklund@liu.se

Svenska, Suzanne Parmenius Swärd, suzanne.parmenius-sward@liu.se

Moderna språk och engelska, Ann-Sofie Persson, ann-sofie.persson@liu.se

Samhällsvetenskapliga ämnen+ek, fi, ps, Agneta Grönlund, agneta.gronlund@liu.se

Slöjd och estetisk verksamhet, huvudansvarig Helen Gustafsson, helen.gustafsson@liu.se

Trä- och metallslöjd, Bo Hinnerson, bo.hinnerson@liu.se, Ulf Hårdner, ulf.hardner@liu.se

Textilslöjd, Helen Gustafsson, helen.gustafsson@liu.se

Idrott och hälsa, Karin Bertills, karin.bertills@liu.se

Musik och bild, Margaretha Grahn, margaretha.grahn@liu.se

Allmändidaktik (för er som saknar ämne), Tomas Widholm, tomas.widholm@liu.se

Portfolio (KU1, KU2a, KU2b, KU2c, KU3a och 3b)

Portfolion är individuell och består av kursuppgifterna 1, 2a, 2b, 2c, 3a och 3b. Denna lämnas in senast den 5/4 kl. 23.59 i Lisam under fliken "Inlämningar". Du namnger filen till "Examination.efternamn.förnamn.kurskod". Alla kursens uppgifter (ej tidigare bedömda/godkända) ska finnas med i *en wordfil* innehållande kursuppgifterna i följande ordning och med dessa rubriker:

KU1

KU2a

KU2b (för er som inte var närvarande vid seminariet den 22 februari)

KU2c (för er som inte var närvarande vid seminariet den 3 mars)

KU3a

KU3b (för er som inte var närvarande vid seminariet den 25 mars)

Om du lämnat in kursuppgifterna 1 och 2 vid de datum som uppges för respektive uppgift så har du också fått återkoppling på dessa och vet således om du är godkänd/väl godkänd på de uppgifterna. *Då behöver du inte lämna in dessa uppgifter igen.* Har du däremot inte lämnat in

kursuppgifterna i utsatt tid, eller inte uppnått en godkänd nivå på tidigare inskickade uppgifter, så skickar du alltså in dessa (bara de som inte är godkända).

Att examinationen är individuell innebär att inget samarbete får förekomma. Om sådant samarbete upptäcks betraktas det som fusk. Som fusk räknas också plagiat exempelvis av varandras kursuppgifter. Läs Urkunds Plagiathandbok som finns inlagd på LiUs hemsida och i detta dokument på sidan 13 finns det viktigaste om plagiat.

Tillåtna hjälpmedel: kurslitteratur, egna bearbetningar av kursuppgifter samt Lisam-material. Du måste använda kurslitteraturen i din argumentering och i dina reflektioner. Examinationen är ett tillfälle då du visar vad du lärt dig under kursen, så tänk på att visa både bredd och djup i litteraturstudier och reflektioner. Gör hänvisningar i texten till litteraturen och samla den refererade litteraturen i en litteraturlista. Referenser och litteraturlista skrivs på vedertaget sätt. Om du är osäker på hur du skriver referenser så finns det guider i mappen "Akademiskt skrivande" under kursdokument i kursrummet på Lisam.

Det ges 2 omexaminationstillfällen på kursen:

- Omexaminationstillfälle 1: söndagen den 2 maj 2021
- Omexaminationstillfälle 2: söndagen den 6 juni 2021

Efter dessa två omexaminationstillfällen tenteras kursen vid ordinarie examinationstillfällen nästa gång kursen ges vilket preliminärt är höstterminen 2022. Då är det den kursens litteratur och kursuppgifter som examineras.

Resultat rapporteras inom 15 arbetsdagar efter att examinationen genomförts. Betygen Väl Godkänd, Godkänd och Underkänd används.

Krav på språk och formalia i examinationsuppgifterna:

Uttrycka sig skriftligt på ett förståeligt sätt.

Uppgifterna i huvudsak följer svenska skrivregler.

Referenshantering är i huvudsak korrekt enligt ett vedertaget referenssystem (antingen APA, Harvard eller Oxford). Litteraturlistan är i stort sett utan anmärkning.

Bedömningskriterier för examinationsuppgiften

Godkänd

För att studenten skall erhålla betyget *Godkänd (G)* på kursen skall följande krav uppfyllas:

- Examinationsuppgiften skall, i relation till kursmålen och uppgiften, ha ett relevant innehåll och en tydlig struktur
- Texten visar på förtrogenhet med det presenterade området
- Begrepp, modeller och teorier används på ett adekvat sätt
- Möjliga samband och orsaksrelationer mellan företeelser/händelser/skeenden beskrivs
- Problematiseringar och analyser görs med koppling till kursens innehåll
- Slutsatser dras om hur vunna erfarenheter kan omsättas i framtida yrkesutövning
- Sidhänvisningar och referenser finns

Väl godkänd

För att studenten skall erhålla betyget *Väl godkänd (VG)* på kursen skall han/hon ha uppnått kraven för betyget godkänd. Därutöver skall studenten leva upp till följande krav:

- Studenten skall visa förmågan att använda kursens teoretiska kunskap som verktyg i självständiga resonemang
- Innehållet i texten såsom utgångspunkter och teoretiska antaganden redovisas, problematiseras och analyseras på ett väl underbyggt sätt
- Det finns en variation i användning av kurslitteratur och samma fenomen belyses ur olika perspektiv
- I diskussionen finns motiverade alternativa tolkningar och förhållningssätt
- Sidhänvisningar och referenslista redovisade på vedertaget sätt och huvudsakligen utan felaktigheter

Underkänd

Att inte uppfylla kriterierna för godkänd innebär att man blir underkänd, men här särskiljs två kriterier som direkt och enskilt kan ligga till grund för att den studerande ges betyget

Underkänd (U) på kursen.

- Uppgiften kännetecknas av allmänt tyckande och brist på förankring i kurslitteraturen, eller innehåller rena, oreflekterade beskrivningar av innehållet i kurslitteraturen.
- Den studerande inlämnar ett skriftligt arbete som, i enlighet med Linköpings universitets och Ämneslärarutbildningens policy, betraktas som fusk/plagiat (se policy nedan).

Att ha i åtanke när du skriver dina uppgifter och din portfolio

- Tydlig disposition och struktur
- Underbygg tolkningar och egna ställningstaganden med referenser till litteraturen
- Relevans, saklighet, korrekthet samt adekvat användning av begrepp och teorier
- Variation i användningen av kurslitteraturen för att få djup och bredd i texten
- Tydlighet kring ”vem som säger vad” – använd referatmarkörer
- Korrekthet vad gäller referenser och litteraturlista

Kursvärdering

Kursvärderingen sker efter kursens slut och fylls i elektroniskt i *Evaluate* (kursutvärderings-system), som nås via Studentportalen. Den studerande får vid detta tillfälle möjlighet att ge synpunkter på kursens olika delar och bidra med nya idéer. Utvärderingen gäller bl.a. kursplan, studiehandledning, kursens organisering, arbetsformer, föreläsningar, litteratur samt lärares och studenters insatser. Det är mycket värdefullt för oss att få del av era synpunkter och vi önskar att ni alla tar er tid att fylla i kursutvärderingen när kursen är slut.

Policy rörande fusk och plagiat

På senare år har det inom Lärarprogrammets olika delar lagts ökad vikt vid vetenskapligt skrivande. Uppsats- och rapportskrivande återkommer därför som ett centralt moment i många kurser. Tyvärr har det parallellt med denna utveckling också skett en ökning av antalet fall av uppsatsplagiat, både inom universitetet och i skolan, vilket bland annat kan hänföras till tillgängligheten av olika former av hemsidor och färdiga uppsatser på Internet.¹

¹ Se t.ex. DN 2005-06-07, www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=424862, 2005-06-08; *Lärarnas tidning* nr. 16 2005.

Den definition av fusk och plagiat som Linköpings universitets disciplinnämnd utgår ifrån finns i Högskoleförordningen (10 kap. 1 §):

Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som
1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när studieprestation annars skall bedömas...²

Enligt Hult och Hult är alltså fusk och plagiat en medveten handling, men det finns däremot inga objektiva kriterier för vad som räknas som sådant. Det beror helt enkelt på i vilket sammanhang denna handling företagits, och vilka instruktioner läraren gett.³

När vi på lärarutbildningen ska bedöma vad som är plagiat utgår vi från vad universitetets disciplinnämnd bedömt vara plagiat i några tidigare fall, och det visar sig att detta stämmer väl överens med vad lärare och studenter vid universitetet anser vara plagiat/fusk.⁴ Givet ovanstående definition av fusk och plagiat kan säkert många ”snedsteg” vara grännsfall, men i följande stycke räknar vi upp de handlingar som vi anser bryter mot vetenskaplig kod såväl som universitetets regelverk.

Ett plagiat är något som studenten 1) *inte har skrivit själv*, utan som har tagits från någon annan författare – antingen genom att skriva av eller att kopiera från en källa, t.ex. en bok, artikel eller hemsida – och som 2) *saknar en ordentlig källhänvisning* som visar var det avskrivna/kopierade har sitt ursprung. Det står naturligtvis studenten fritt att referera och citera källor – det ska man göra i en vetenskaplig uppsats – men det måste klart framgå vilka dessa källor är. Studenten måste ge originalkällorna erkännande för den information som de står för. Nu ska detta inte överdrivas genom att ha en not eller parentes efter varje ord eller mening, utan man kan samla ihop flera källhänvisningar i samma not/parentes efter ett kortare avsnitt. Dock ska man alltid ha en källhänvisning med sidor direkt efter ett citat.

Långa stycken av en *hemtentamen/uppsats* utan källhänvisningar leder till misstanke om plagiat, t.ex. att uppsatsen skulle vara tagen från någon databas på Internet. Bland de uppsatser som blivit fällda för plagiat i disciplinnämnden kan man notera att där nästan helt saknas källhänvisningar, och de få som finns är ofta vilseledande, d.v.s. de leder till fel källor. Som verktyg för att komma tillrätta med plagiat använder vi oss i vissa kurser av databasen URKUND, till vilken studenten ska skicka sin examinations- och/eller fördjupningsuppgift.⁵ Denna nättjänst kan dock inte svara på om en text är plagierad eller ej, men visar på delar av texten som bör kontrolleras för att kunna avgöra om det rör sig om plagiat.

Biblioteket vid Linköpings universitet har information tillgänglig om [fusk och plagiat](#). I kursrummet på Lisam finns även en självstudieguide om plagiering och upphovsrätt (under rubriken ”Test” i menyn). Att studera denna självstudieguide ger en god uppfattning om vad plagiering är och hur man undviker det. Guiden består av fem moduler som tar upp plagiering, referenshantering, citering och upphovsrätt.

Kunskapssyn, lärande och didaktik

Till sist kan det vara på sin plats att koppla frågan om fusk och plagiat till kunskapssyn och lärande. Plagiat är ett uttryck för att studenten fokuserar på att klara kurser och få betyg på ett felaktigt sätt. För den student som i första hand vill *lära sig* blir examinationstillfället ett

² Citerat i Hult, Åsa och Håkan Hult. 2003. *Att fuska och plagiera – ett sätt att leva eller ett sätt att överleva?* CUL-rapporter nr. 6. Linköping: Linköpings universitet, s. 11.

³ Hult och Hult 2003 s. 11.

⁴ Se Hult och Hult 2003 s. 29, 33.

⁵ URKUND är en skandinavisk databas och nättjänst för att motverka plagiat som har utvecklats i samarbete med pedagogiska institutionen vid Uppsala universitet. För mer information, se www.orkund.se.

lärtillfälle.⁶ För alla studenter – och kanske speciellt blivande lärare – bör bildning gå före utbildning, och sett från den synvinkeln är själva *skrivprocessen* något av det mest lärorika man kan ägna sig åt.

Ökningen av uppsatsplagiat i skolan ställer också nya krav på dem som läser på Lärarprogrammet. Mycket talar för att dagens och framtidens lärare behöver vara kompetenta användare av informations och kommunikationsteknik och dessutom goda vetenskapliga skribenter och stilister, bl.a. för att kunna känna igen och stävja olika former av plagiat. Men lärare behöver även omfatta och förmedla en kunskapssyn där skrivande som process och lärtillfälle betonas.

Vad händer vid fusk?

Misstanke om fuskförsök anmäls till universitetets rektor och ärendet behandlas i universitetets disciplinnämnd. Nämnden består av universitetets rektor, en lagfaren ledamot, en lärarrepresentant och två studeranderepresentanter.

En varning eller avstängning från undervisning och examination i upp till sex månader kan bli följderna av fuskförsök. Den vanligast utdömda påföljden är två månaders avstängning. Vid beslut om avstängning meddelas berörda institutioner inom Linköpings Universitet och CSN. Avstängning gäller från och med den dag då beslutet tas. Universitetet ser lika allvarligt på fusk vid laboration, hemtentamen, uppsatsskrivning etcetera, som på fusk vid skriftlig tentamen. Du kan läsa mer om detta på <https://www.student.liu.se/studenttjanster/lagar-regler-rattigheter/disciplinarenden?l=sy>.

⁶ Hult och Hult 2003 s. 17.

Kurslitteratur

Litteratur tillhörande ämnesdidaktiken tillkommer, se Lisam

Böhlmark, A., & Lindahl, M. (2012). *Har den växande friskolesektorn varit bra för elevernas utbildningsresultat på kort och lång sikt?* (Rapport 2012:17). IFAU.

Colnerud, G. (2017). *Lärarkets etik och värdepedagogiska praktik*. Liber AB.

Ekman, J., & Pilo, L. (2012). *Skolan, demokratin och de unga medborgarna*. Liber.

Fejes, A. & Holmqvist, D. (2018). Komvux som marknad. I M. Dahlstedt & A. Fejes (Red.), *Skolan marknaden och framtiden* (s. 71–93). Studentlitteratur. Tillgänglig i Lisam.

Forsberg, E., & Román, H. (2020). Styrningen av den obligatoriska skolan – mellan stabilitet och förändring. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* (s. 645–670). Natur & Kultur.

Imsen, G. (1999). *Lärarens värld: introduktion till allmän didaktik*. Studentlitteratur. Del av kapitel 10. Tillgänglig i Lisam.

Larsson, S. (2014). Kunskapsbehovet genom livet – om folkets lärande och vuxnas utbildning. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* (s. 663–688). Natur & Kultur. Tillgänglig i Lisam.

Linde, Göran (2012). *Det ska ni veta! En introduktion till läroplansteori*. Studentlitteratur.

Lundgren, U. P. (2020). Den moderna skolan blir till – ett framtidsprojekt. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* (s. 69-95). Natur & Kultur.

Lundgren, U. P. (2020). Det livslånga lärandet – att utbilda för ett kunskapssamhälle. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* (s. 125-168). Natur & Kultur.

Lundgren, U. P. (2020). En utbildning för alla – skolan expanderar. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* (s. 97-123). Natur & Kultur.

Lundgren, U. P., & Säljö, R. (2020). Skolans tidiga historia och utveckling – från arabisk skrivarskola till svensk folkskola. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* (s. 27-67). Natur & Kultur.

Läraryrket och Lärarnas riksförbund (2001) *Lärares yrkesetiska principer* [broschyr]. <https://lr.shop.strd.se/product/10249/0/0/666004>

Mogensen, L. (Producent). (2014, 1 juni) Demokratin i det digitala samhället. *Sveriges Radio, P1, Filosofiska rummet*. <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/377249?programid=793>

Nilsson, A. (2020). Om utbildningsekonomi – det senmoderna utbildningssystemet. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* (s. 625-642). Natur & Kultur.

Nilsson, M. (2019). *Juridik i professionellt lärarskap: lagar och värdegrund i den svenska skolan*. 4 uppl. Gleerups.

Orlenius, K. (2010). *Värdegrunden – finns den?* 2. uppl. Liber. Del av kapitel 4. Tillgänglig i Lisam.

Scheutz, S. (2020). Skolans lagar och förordningar – det legala ramverket. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* (s. 673-710). Natur & Kultur.

SOU 2004:104. *Att lära för hållbar utveckling*. Utbildningsdepartementet. Sammanfattning s. 9–18. <http://www.regeringen.se/contentassets/09ac8f7b0f9d402395ff95af1f6eb7cf/att-lara-for-hallbar-utveckling-sou-2004104>

Säljö R. (2020). Framtidens skola och utbildning - en betydande del av våra liv. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* (s. 203-220). Natur & Kultur.

Vlachos, J. (2018). *Trust-based evaluation in a market-oriented school system*. (IFN Working Paper No. 1217, 2018). Research Institute of Industrial Economics. (Tillgänglig i Lisam)

Lagar och förordningar (samtliga tillgängliga: <http://www.skolverket.se/regelverk>)
Läroplan för gymnasieskolan: Reviderad 2019. (2019) Skolverket.
<https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-program-och-amnen-i-gymnasieskolan/laroplan-gy11-for-gymnasieskolan>

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Reviderad 2019. (2019) Skolverket. <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr11-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet>

Läroplan för vuxenutbildningen: Reviderad 2017. (2017) Skolverket.
<https://www.skolverket.se/undervisning/vuxenutbildningen/komvux-gymnasial/laroplan-for-vux-och-amnesplaner-for-komvux-gymnasial/laroplan-lvux12-for-vuxenutbildningen>

SFS 2010:800. *Skollag*, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

SFS 2010:2039 *Gymnasieförordning*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/gymnasieforordning-20102039_sfs-2010-2039

SFS 2011:185 *Skolförordning*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skolforordning-2011185_sfs-2011-185

SFS 2011:1108 *Förordning om vuxenutbildning*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20111108-om-vuxenutbildning_sfs-2011-1108

Föreskrifter (samtliga tillgängliga: <http://www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser>)
Ämnesplaner för de olika ämnena (förutom de gymnasiegemensamma)

Internationella överenskommelser

Förenta Nationerna (1948). *FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna*.
<https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf>

Förenta Nationerna (1989). *FN:s konvention om barnets rättigheter*.
<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten>

Referenslitteratur

Almgren, E. (2006). *Att fostra demokrater: om skolan i demokratin och demokratin i skolan*. Diss. Uppsala universitet

Böhlmark, A., Holmlund, H., & Lindahl, M. (2015) *Skolsegregation och skolval* (Rapport 2015:5). IFAU. <http://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2015/r-2015-05-Skolsegregation-och-skolval.pdf>

Dahlstedt, M., & Olsson, M. (2013) *Utbildning, demokrati, medborgarskap*. Gleerups Utbildning AB.

Edmark, K., Frölich, M., & Wondratschek, V. (2012) *Hur har 1990-talets skolvalsreformer påverkat elever med olika familjebakgrund?* (Rapport 2014:15). IFAU. <http://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2014/r-2014-15-hur-har-1990-talets-skolvalsreformer-paverkat-elever-med-olika-familjebakgrund.pdf>

Ekman, J. (2011) *Skolan och medborgarskapandet*. Fritzes. <https://www.skolverket.se/getFile?file=2596>

Hartman, S. (2012) *Det pedagogiska kulturarvet: traditioner och idéer i svensk undervisningshistoria*. Natur & kultur.

Irisdotter Aldenmyr, S., & Hartman, S. (2009) Yrkesetik för lärare och behovet av professionsförankring. *Pedagogisk forskning i Sverige*, vol. 14 (3) s. 212-229.

Lundahl, L., Erixon Arreman, I., Holm, A. & Lundström, U. (red.) (2014). *Gymnasiet som marknad*. Boréa.

Nihlfors, E. (2020). Att vara skolledare – att förverkliga det nationella uppdraget. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* (s. 711-732). Natur & Kultur.

Schött, K., Hållsten, S., Moberg, B. & Strand, H. (2015). *Studentens skrivhandbok*. Liber.

Skolverket (2011). *Kommunalt huvudmannskap i praktiken: En kvalitativ studie*. Rapport 362. Fritzes. <https://www.skolverket.se/getFile?file=2744>

SOU 1997:116 *Barnets bästa i främsta rummet: FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige*. Socialdepartementet.

Lagar (samtliga tillgängliga: <http://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/>)

SFS 1977:1160 *Arbetsmiljölager*.

SFS 1986:223 *Förvaltningslag*.

SFS 2008:567 *Diskrimineringslag*.

SFS 2009:400 *Offentlighets- och sekretesslag*.